

KEN'ÂN RIFÂÎ

İlâhiyât-ı Ken'an

NOTALARIYLA
BESTELENMİŞ
İLÂHÎLER

Hazırlayan
Yusuf Ömürlü



Cenân Eğitim Kültür ve
Sağlık Vakfı

İLÂHİYÂT-I KEN'ÂN

ISBN 978-975-98262-3-9

Cenan Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı Neşriyatı: 4

1.Baskı / Eylül 2014

Yayın Hakları :

Cenan Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı İktisadi İşletmesi

Yayına Hazırlayan: Yusuf ÖMÜRLÜ

Kapak Tasarım : Hümanur Bağlı

Nota yazımı : Can Ceylan

Dizgi ve Mizanpaj : Belgin Batum

İsteme Adresi:

Cenan Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı İktisadi İşletmesi

Fevzipaşa Cad. Kırtay Sokak No.7, Fatih – İstanbul – Türkiye

Tel: (212) 631 3422 – 534 9802 – 521 4195 Faks: (212) 631 4146

cenanvakfi@superonline.com

KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCILIK SERTİFİKA NO: 10707

İÇ BASKI/CİLT: Pasifik Ofset San. Tic. Ltd. Şti

Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi No:3/1

Haramidere, Avcılar / İstanbul

Tel: (212) 412 1700 Faks: (212) 422 1151

MATBAA SERTİFİKA NO: 12027

Önsöz

İşbu elinizdeki esere bir Önsöz yazılması lüzûmu teklif olunduğu zaman “Evet” demem de “Hayır” demem de güç olduğu için boynumu büküp sustum. Bir karıncanın başını gökyüzüne kaldırıp yıldızları, ayı ve bilhassa güneşi görüp târif edemeyeceği halde belki gene de asgarın asgarı, âzâmın âzâmına bakmak cür’etini göstereceği vechile, bizim de karıncanın yaptığı cür’eti yapmamız gerekecekti. Nitekim, aşağıdaki satırlar, karıncanın cesareti olarak ele alınmış bulunmaktadır.

İbn-i Arabî’den Kur’ân-ı Kerîm’in tefsîrini sorduklarında (Kur’ân-ı Kerîm’in tefsîri zamandır) diye kesip atmış. Neticede o da Mekke’den doğarak cihâna feyiz nurları saçan Kur’ân-ı Kerîm’in kendi zamânındaki müfessiri olmuştur. Arkadan bir Celâleddin-i Rûmî zuhur etmiş benî beşere Kur’ân’ın şarabını bir eğitici, öğretici şiir kadehi içinde sunmuştur. Bir Yunus çıkmış, başında keçe külâhı, elinde asâsı kalabalıkların içine dalarak onlara anlayacağı dilden, bir Kur’ân tefsîri denmeğe sezâ şiirlerini hediye eylemiştir.

Kıyâmete kadar elden ele devredek olan bu Kevser şarâbı, Rumeli’nin paşa olmayan, pâdişah olmayan, şah hiç de olmayan münzevî ve yapılmış insanı “Ethem” isimli bir velî aynasından akseden nur, gene bir velî ana-oğulun, Ken’ân Rifâî ve annesinin kıvılcım saçan büyük varlığını koskoca bir yangın hâline getirmiş, Ethem Efendi bu ilâhî vazîfeyi yaparken de, “Ben dünyâya ikiniz için geldim,” demek sûretiyle yüklenmiş olduğu ağır yükün mâhiyetini îlân ve ifşâ etmiştir.

İşte elinizde bulunan kitap, o büyük velî Ken’ân Rifâî Hz.’nin kütleleri içine dâvet ettiği insanlık, İslâm, îman ve ihlâs cennetidir. Her satırında bir hikmet ve irfan çağlayan bu manzum irşadnâme, onun kendini rehber ittihaz eden kimseler için bitip tükenmez bir hazîne olarak dünyânın bağına dikilmiş âbidevî bir feyz kal’asıdır.

Bu manzûmeleri çevresine bir âbide olarak hediye eden o velînin her nefesi, insan oğluna sırasında sözle, sırasında sazla, bıkıp usanmadan çağlayan gibi akmış durmuştur vesselâm ...

Sâmiha AYVERDİ

KEN'ÂN RİFÂÎ HAZRETLERİ'NİN HAYATI

1867 senesinde Selânik'te dünyâya gelen Ken'ân Rifâî Hazretleri, Filibe hânedânından Hacı Hasan Bey'in oğlu Abdülhalim Bey'le Hatîce Cenân Hanım'ın çocuklarıdır. İstanbul'da Galatasaray Sultânîsi'ni (bugünkü Galatasaray Lisesi) bitirdikten sonra Bâbüâlî Hâriciye Kalemünde vazîfe almış, Acem Mektebi'nde tabiat muallimliği yaparken Posta – Telgraf Nezâreti'nde Alman müşâvir Groll'ün muâvinliğine getirilmiş, bu arada da Hukuk Fakültesi'ne devâm etmiştir.

Oğlunun ilk mürşidi annesidir. Kendisine mânevî dünyânın, Allah yolunun kapılarını açan annesi Hatîce Cenân Hanım daha sonra O'nu kendi mürşidi Şeyh Ethem Efendi'ye teslim etmiş, bu sûretle Ken'ân Rifâî Hazretleri'nin mânevî şahsiyeti bu iki mürşid tarafından oluşturularak kemâle ermiştir.

Madde ve mânâ dünyâsını et ve tırnak bilen Ken'ân Rifâî Hazretleri, günün birinde kendini maârif çatısı altında bularak sırası ile Balıkesir İdâdisi, Adana, Manastır, Üsküp, Trabzon Maârif Müdürlükleri, daha sonra Numûne-i Terakkî ve Medîne-i Münevvere İdâdî-i Hamîdî Müdürlükleri yapmıştır. Tekrar İstanbul'a döndükten sonra Erkek Muallim Mektebi Fransızca hocalığı, Tedkîkât-ı İlmiye Encümen Âzâlığı, Dârüşşafaka Müdürlüğü ve Meclis-i Maârif Âzâlığı vazîfelerinde bulunmuş, emekliliğinden sonra da on üç sene Fener Rum Lisesi'nde Türkçe hocalığı yapmıştır.

On bir aylık Balıkesir devri, genç müdürün Allah velisi anne eliyle yükselen mânevî temelinin, artık mürşidi Edhem Hazretleri'nin taş taş işleme mesûliyetini bütünü ile üstüne aldığı devirdi. Hocası kendilerinin maddî ihtiyaçlarını kısıtlayarak, en azla yaşamanın temizleyici zevkini tattırıp (riyâzât), ileride halkının bütün acılarını paylaşacak olan o mürşid-i kâmilî bir mânevî âbide derecesine ulaştırmıştır. Yine burada bir san'atkârdan mûsikî nazariyatı öğrenmesini ve ney meşk etmesini istemiş, böylece de genç müdürün san'at hayatında ilk feyzini aldığı yer burası olmuştur. Daha sonra da keman ve piyano çalmayı öğrenerek mânevî feyzini öğrencilerine aktarmanın diğer bir yolu olan mûsikîyi, bestelediği ve güftelerini yazdığı ilâhileri ile çevresine akıtmıştır.

Manastır Maârif Müdürlüğü sırasında mürşidi Edhem Şah cemâle yürümüş, kendisine yerini bıraktığını, mânâ âleminden haber vererek dünyâdan göçmüş olduğunu bildirmiştir.

Medîne-i Münevvere'de İdâdî-i Hamîdî müdürlüğü yaptığı dört sene zarfında

Şeyhü'l-Meşâyih Seyyid Hamza Rifâî Hazretleri'nden, dört sene hizmetlerinde bulunduktan sonra, icâzet almışlardır. Bir gün Hamza Rifâî Hazretleri, "Oğlum, bilmem ki ben mi senin şeyhinim, yoksa sen mi benim?" demekle Ken'ân Rifâî Hazretleri'nin vâsil olduğu mertebenin yüceliğine pek güzel bir şekilde işâret etmiştir.

İstanbul'a avdetlerinden sonra Vâlide Sultan Hatîce Cenân Hazretleri adına inşâ ettirdikleri Altay Dergâh-ı Şerîfî'nde irşad vazîfesine başlamıştır.

Kendileri Fransızca ve Arapça'yı çok ileri seviyede bilmekte idiler. Farsça, Rumca ve Çerkesce'ye de hâkimdiler. Ayrıca 80 yaşından sonra İngilizce öğrenmeye başlamışlardır.

ESERLERİ

- Muktezâ-yı Hayat,
- Camille Flammarion'dan tercüme "Dünyânın İnkılâbı",
- Rehber-i Sâlikîn,
- Tuhfe-i Ken'ân,
- Ahmed er-Rifâî,
- İlâhiyât-ı Ken'ân, (ilâhîleri ve besteleri)
- 1 cilt şerhli Mesnevî-i Şerif.

Fakat Ken'ân Rifâî Hazretleri'nin asıl eserleri insanlardır. (Server Hilmi Beyefendi, Ziyâ Cemâl Beyefendi, Hattat Aziz Efendi, Osman Beyefendi, Cemâl Beyefendi, Nazlı Sultan, Semîha Cemâl, Sâmiha Ayverdi, Sofî Hûri, Safiye Erol, Meşkûre Sargut, İlhan Ayverdi, Türkân Erkmén, Nezihe Araz, Mehmet Dede (Örtenoğlu) gibi şahsiyetler)

Ken'ân Rifâî Hazretleri yaşayan Kur'ân'dı. Peygamber Efendimizin ahlâkını yaşayarak, herkesi ve her şeyi Hak bilip etrâfındakileri de bu tevhid cennetinin birlik ve huzûruna dâvet etmiştir.

Yüce mâneviyâtını, madde dünyâsında muazzam tevâzuu ile gizleyebilmek hüner ve dehâsını göstermiştir. O, zamandan ve mekândan müstakil olan bu mâneviyâtı, mutlak ve samîmî bir yoklukla örtmüş, sâde, basit, iddiâsız, şatafatsız, gösterişsiz bir insan olarak cemiyet içinde ferâgatli, mütevâzi ve hep geri planda kalmayı tercih ve temin etmiştir. Onun içindir ki mücâhitliğini, adâletini, cömertliğini, müsâmahasını, vefâ, merhamet, iyi zan, sabır, tahammül, hulâsa eksiksiz bir insanlık tablosunu vücûdu noktasında toplayıp gizlemiştir.

1930 Şubatında bir gün Bâyezid Câmii'nde, Topkapı Mevlevihânesi Şeyhi Bâkî Efendi'ye tesâdüf eder. Ayaküstü konuşmada Bâkî Efendi, sözü dergâhların kapatılmış olması teessürüne intikal ettirip:

-Bir zamanlar nây-ı Mevlânâ ile demsâz idik, şimdi olduk mâşâallah bir düdük! der. Ve şu cevâbı alır:

-"Niçin düdük olalım? Neysek yine oyuz, erenler! Evvelce, zâhir tekkesinde demsâz idik; şimdi kalp tekkesinde dilsâzız. Allah böyle istemiş, böyle yapmış. Mâdemki ondan geliyor, hepsi hoş. Düdük olmaya bir sebep yok ki... Şimdi ten tekke oldu; gönül de makam, yine kalpler cemâl nûriyle doldu."

"Mescid ü meyhânede, Kâbe'de, büthânede, hânede, vîrânede, çağırırım dost, dost."

HÂTİRÂT

Ken'ân Rifâî Hazretleri'nin sevgi ahlâkı içinde sâdece insanlara yer yoktu. O hayvanlara karşı da şefkat ve merhamet doluydu. Hayvanlar âdetâ insiyakları ile onun bu dostluğunu sezer ve etraflarındaki başka insanlardan ayırt ederek severlerdi. Hattâ bir mânâda bu muhabbet hayvanları teshir ediyordu, bile denebilir. Bir gün bahçede keman çalarken kemanına konan ve çalınan parçayı sonuna kadar dinleyen bir kuşun hikâyesini yakınlarının hemen hepsi bilir.



On altı sene, Altay Ümmü Ken'ân dergâhında icrâ-yı sanat eyledikleri esnâda saz, söz, semâ, zikir, mûsikî gibi her çeşit fikir ve güzel san'atlar yoluyla tâlim ve tedris dâvâsını kütleye arzedan Ken'ân Rifâî Hazretleri kemiyet itibâriyle hesapsız, keyfiyet itibâriyle de fevkalâde değerli kimseler yetiştirirken, bir yandan da maârif hayâtında muhtelif vazîfeler almakta devam edip, kâh mektep müdürü, kâh müfettiş olarak çalışmıştır.



Bir talebesi ile sohbetinde diyor ki: "İrşâda memur olanlar için sâdece mânevî ilim kâfi değildir. Bir mürşit, bir mürebbî zamânın gidişine, maddî ve mânevî hayâtına vâkıf değilse talebeleri ile nasıl anlaşabilir? Sen bana ben mûsikî bilirim diye mûsikîden söz açtığın vakit ben sana bu meselenin esasları hakkında hiç değilse umûmî olarak bir şey söyleyemezsem hoşuna gider mi?"

Ve bir mest ânında soruyor: "Benim sabrım ne vakit kalktı biliyor musunuz? Aşk doğdu ve âşıkı ölümle tehdit etmek bâtil oldu ve bu âşıkın, sevdiği uğrunda yok olması hayât-ı ebediyyeye kavuşması demek olduğu âşikâr oldu, işte benim sabrım o vakit kalktı." Buradan bir adım daha ileri giderek, içinde mekân tutan yangını şu ifâde ile ele veriyor: "Aşk geldi mi kıyâmet koptu demektir, aşk geldi mi tövbe kapıları kapanır." Kapanan tövbe kapıları önünde gene onun sesini duyuyoruz: "Sazı severim, beni söylese, sözü severim, beni söylese, güzeli severim, beni söyler, beni severse! Benim mânâm olmayan, beni söylemeyen güzeli ne yapayım? Ben karşımda kendi mânâmı görmeliyim, onu nerede bulursam ona âşık olurum. Ben âşkın izhârını severim. Ben âşkın lisânını severim. Şiir, mûsikî, su sesi âşkın lisânıdır, aşkı söylerler, onun için severim." Gerçekten de Ken'ân Rifâî Hazretleri mânâyâ meczup ve meftûndur. Semîha Cemâl'in dediği gibi "Kadında dahî muayyen bir heykel-i hüsn-ü hayâl, onun için mevcut değildir. Kadın, mazhar-ı aşktır, diye onu tebcil eder."



Geçen gün Şehzâde Câmîi'nde dinlediğimiz mevlitte ilâhiler okunuyordu; pek zevkli şeyler değildi. Maksat Allah'ın ve Resûlullâh'ın aşkını uyandırmakta; bunu temin et de ister ilâhî söyle, ister ney üfle, ister kânun çal, ama bir zevk ver. Herkesin talebi, seviye ve mertebesi değişiktir. İşte Hakk'ın bütün isimlerine mazhar olan kâmil ve kemâle erdirici mürebbî, herkese kendi dilinden kendi istîdâdı sözünü söyler ve her birini kendi seviye ve irfan derecesine göre yetiştirir.



Ses için de başka türlü düşünülemez. Şöyle ki: "A güzelim neredesin, göster bana kendini", ilâhîsinin ne güzel bir bestesi vardır. İşte bu besteyi notalara ayırıp, teker teker do, re, mi... diye okusan derhal o âhenk ve zevk kaybolup gider. Halbuki inceli kalınlı, diyezli bemollü bir kompozisyon olarak ne kadar tesirli, ne kadar âhenkli ve zevklidir. Onun için kötü dediğimiz şeylerin de bu âlemde bir vazîfesi ve yeri vardır. Bunu idrâk etmek ise er kişi kârıdır.



Maârif müfettişliğinde bulunduğum zaman, tâlimatta talebeye ilâhî ve marş öğretilme kaydı olduğu halde, ilâhî nâmına hiçbir şey öğretilmediğini teftişim esnâsında görmüştüm. Fakat çocuklara, asrın îcâbı, çok eski ilâhileri öğretmek mümkün olmadığı için onların anlayıp zevk alacakları birkaç ilâhî besteledim. Daha fazla alâkalarını çekmek için de piyano ile geçtim.

Lâkin, derhal îtirazlar başladı. Çalgı ile ilâhî okunur mu, diye acı acı söylentiler çoğaldı. Niçin olmasın, dedim. Çalgı da benimle birlikte aynı ilâhîyi tatlı bir sesle söylerse neden câiz olmasın? Çalgı da, ben de ilâhî söylüyoruz. Ayıp ve günah bunun neresinde?



Nazlı Hanımefendi:

-Biz öyle bir deryâya garkolmuşuz ki nihâyeti yok. Mesnevîler, manzûmeler, ilâhîler, sohbetler ve bin türlü şeyler ile bize hakikatleri akıtmaya uğraşıyorsunuz.
-(Tebessümle) Bize şunu da söylemedin, demeye hakkınız yok şu halde! Gerçekten de size söylemedik bir şey bırakmamışımıdır. Çünkü dervişler, mürşidin kalbinin sahîfeleridir. Sizi gören, sizde mürşidinizi göreceğinden, mes'ûlsünüz ve öğrenip bildiklerinizle amel etmeye de mecbursunuz.



Âgâh Efendi:

-Efendimiz, Rifâî ve Kâdiri tarikatlerindeki âdetlerin Nakşîlerde olmamasının sebebi nedir?

-Nakşîler, öteden beri zikirlerini hafî, gürültüsüz, kalbi yaparlar. Onların zikirleri cehrî yâni sesle olmayıp derûnîdir. Maksadın kalp zikri olduğunu söyleyerek ağızları ile değil içten zikrederler. Cehren zikretmekten maksat yine kalp zikrine varmaktır. İşte onun için de maksat kalbi temizlemek olduğundan zikrimiz de hafîdir, kalbîdir, derler.

Halbuki diğer tarikatlere mensup olanlar, zikirlerini nefislerine de duyurmak isterler ve onu zikre alıştırdıktan sonra tadrîcen kalbe giderler.

Tekkelere kudümlerin, halîlelerin kabûlü esâsı, Resûlullah Efendimizin Medîne'yi teşrif buyurdıkları vakit Medîne ahâlisinin, sevinçlerinden sütühlara çıkararak, ellerine ne geçtiyse, sahan kapağı mı olur, teneke mi, def mi ne buldularsa bunlar ile sevinçlerini izhar etmelerinden alınmıştır.

Semâhâne denilen yer, nefis ile muhârebe hâlinde olduğundan, sanki bir muhârebe meydanıdır. Nitekim Resûlullah, cihattan avdet buyurdıkları vakit "Biz küçük cihaddan büyük cihâda avdet ettik" buyururlardı. Sancaklar, teberler, topuzlar ve bir arada ilâhiler, naatlar, tevşihler okuyan zâkirlerin, birer asker sayılan dervişleri nefis muhârebesine teşvik edip o heyecânı uyandırmaları, hep insanın yüksek duygulara doğru yol alması içindir ve bütün bu ilâhî nağmeler, sesler, sözler, bakınız bunlar ile ne diyoruz? Allah diyoruz. Davulla dümbelekle hep onu söylüyoruz, demektir.

Yoksa, kudüm ve halile vurmak, ilâhî ve na't okumak tarîkatın şartı değildir. Tarîkattan maksat, nefsin ıslâhıdır.

Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı zikretmesin. Niçin davulun, defin Allah demesini hoş görmeyelim? Kulağın varsa ne ses çıkardığını işit!

Bir gün Hazret-i Pîr Seyyid Ahmed er-Rifâî henüz pek genç iken bir şeyhler meclisinde bulunuyordu. Bir kimse def çalarak kasîde okuyor, etrâfında da ahlar, oflar birbirini tâkip ediyordu. Bu sırada Hazret-i Pîr, bir darbe ile def çalanın defini patlattı."Yâ Ahmed, neş'emizi niçin bozdun?" diye vâki olan îtirazlara cevap olarak"Sebebini okuyucudan sorunuz" buyurdu. Kasîde okuyan ise kendisine sorulunca" Dün gece bir dünyâ ehli meclisinde idim. İşret ediyorlardı. Ben de def çalarak onları eğlendiriyordum. Onların hay huyunu bu meclisteki hay huya benzettim. İşte tam bu sırada şu genç gelip defimi patlattı"dedi.

Bir gün Hazret-i Ali yolda giderken bir kilise çanını dinlemek üzere durmuş ve zevkle dinlemeye başlamıştı. Kendileriyle berâber bulunanlar " Yâ Ali, bu kilise çanıdır, neden dinliyorsunuz?" dediler. Hazret-i Ali cevâben"Evet kilise çanıdır, fakat Hak! diye bağıyor, onu dinliyorum" buyurdu.

Her ne ki seni Allah'tan gâfil etmezse ve Allah'ın aşkını sende ziyâde ederse, onu can kulağı ile dinle. Her ne ki seni Allah'tan gâfil ederse, ondan kaç! Allâh'a olan aşkını ziyâdelendiren ve Allâh'a gittikçe seni yaklaştırandan niçin korkarsın?



-Çalgı refâkatinde ilâhî okumakta bir hatâ var mıdır?

-Ud, keman ne diyor? Allah... diyor. Allah demek neden hatâ olsun?

Dünya nedir? Seni Allah'tan gâfil eden her ne ise o dünyâdır. Hazret-i Mevlânâ'nın huzûrunda nây da üflenirdi, bendir de vurulur, ud, keman da çalınırdı. Zamân-ı Saâdette, Resûlullah Efendimiz Medîne'yi teşrif buyurdıkları vakit, halk sevincinden ellerine geçirdikleri sahan kapaklarını bile birbirine vurarak sevinçlerini açığa vurdular ve Efendimiz de bundan memnun oldular.



Akşam üstü okuduğumuz Mesnevî-i Şerif'te, ârif kimsenin vasfından bahsedilirken, onların dünyâ ve kesret renklerinden arınmış ve Allah'ın cezbe ve tecellileriyle renksizlik mertebesine yükselmiş ve Hak'la ebedileşmiş oldukları, böylece de vahdet deryâsı içinde Hak'tan başka bir şeye nazar etmedikleri söyleniyordu:

- İşte, ancak bu kimseler zikir sâhibidirler.

Esâsen kalp, beşeriyetin kesâfet ve tozlarıyla perdelenmiş bir cevherdir. Tıpkı bir pırlantanın toprak ve yabancı maddelerle karışmış olup da onu türlü ameliyelerle taşından toprağından ve diğer yabancı maddelerinden ayırdıkları gibi, karanlıklar ve gafletlerle kapanmış olan o kalbin de cilâsı fikirdir; nûru zikirdir; mahfazası ise sabırdır.

Fakat zikir ne demektir? Zikir, İsm-i Celâl yâhut Kelime-i Tevhîd çekmek değildir. Bunlar birer kabuktan ibâettir ki bu zikri gramofon da yapabilir. İnsandan aranan ve beklenen ise hakikî zikirdir.

Zikir kalbe gelen şeytânî vesveselerden o kalbi muhâfaza etmek yâni boşaltmak ve mâlâyânî ile ülfeti terketmektir. Sonra çoklukta birliği görmek, dâvâdan uzaklaşmak yâni tam bir sulh içinde olmak ve kalbe ilham olan mânâları tefekkür etmek yâni gâfil olmamaktır.

Yoksa, sabahlara kadar tesbih çekip kafanı duvarlara vurmuşsun ne fayda? Ondan maksat bu söylediklerimin icrâsıdır, fakat gaflette olan, senin vâsıl olduğun hakikatlere erişemez.

Hazret-i Rifâî Efendimiz'e evlâtları "Kadir gecesi ne vakittir?" diye sormuşlar. "Oğlum", buyurmuş, "Eğer sen basîret gözünü cilâlandırırsan her ânın Kadir'dir, senede bir gece değil." Demek ki her şeyde hâkim olan akıldır. Meselâ sen nesen? Fikrin ne ise sen osun.

Ken'ân Rifâi Hazretleri, mürşidinin kendisine telkîni olan, insanlara ve hattâ bütün yaratılmışa, karşılıksız hizmet ve onlarla doğumda, ölümden ve her hâlde bir, berâber olmak düstûru doğrultusunda, her fırsatı ve yöntemi deneyerek, üzerindeki vazîfeyi ifâ etmiştir. Zaman, mekân, hâl, anlayış ve genel görüşler ne olursa olsun, O, zamânın ve durumunun gereği neyi gerektiriyorsa, ona, “Hak'tandır” diye boyun bükerek, bazen sohbet, bâzen mûsikî, şarkı, ilâhî, na't, bâzen de şiir ile Hak ve hakikat yolunu, büyüğe küçüğe gösterip uygulamak ameliyesinden hiç vazgeçmemiştir. Kendileri için bunlar birer âlet, fakat esas olan, ahlâk-ı Muhammedî'yi insanlara aşlamaktır ve bu yolda, yukarıda saydığımız vâsıtaların değeri; ancak amaca başarıyla erdirmeleri ölçüsündedir.

Kendileri, Hz. Mevlâna'nın Mesnevî'sini, Kur'ân'ın tefsîridir diyerek, ve yine Hazretin himmetiyle, okutmuşlar, Vâlideleri Hatice Cenân Sultân'ın ezbere bildikleri Niyâzî Divânî'nin Mesnevî'nin şerhi olarak belirtmişler ve “Biz de onun lûbbünü İlâhiyât-ı Ken'ân'da yaptık” buyurmuşlardır. Bütün tasavvufî umdelerin, hakikatte, özünü içeren İlâhiyât-ı Ken'ân, başta Ken'ân Rifâi Hazretleri olmak üzere pek çok kişi tarafından bestelenmiştir ki bunların bâzıları Kendilerinin aşkının, sevgisinin anlık zuhûru olarak, usûlden, makamdan münezze, fakat kimisi de mûsikî olarak da yüksek seviyeli eserlerdir. Hak ve hakikatin Kendilerinin aynasından yansıması olan bu güfteler, yine, kimi zaman kıyıda köşede kalmış, nâdîde makamların elbisesini giymişler, ve bu özellikleriyle başka kitaplarda da yer bulmuşlardır. Özellikle dînî eser formlarında çok kullanılmayan, Büzürg, Şeref-i Hamidî, Irak, Hisar Bûselik, Sabâ Zemzeme, Rast-ı Cedîd, Ferahnâk Aşîran, Ferahfezâ eserler bu minvâl bestelerdir ve Cenân Vakfî'nin İlâhiyât-ı Ken'ân CD'lerinde icrâ olunmuşlardır.

1988 yılındaki son baskıya sâdik kalınması arzu edildiğinden, sözü geçen tarihten sonra bestelenmiş eserlerin notaları kitapta yer almamaktadır.

Kitapta yer alan güfteler, “İLÂHİYÂT-I KEN'ÂN -İlâhî ve manzûmeler- (Cenân Eğitim, Kültür ve Sağlık Vakfı Neşriyatı, İstanbul 2013)” adlı kendilerinin bestelenmiş ve bestelenmemiş bütün ilâhî ve manzûmelerini ihtivâ eden kitaptan alınmıştır.

Kendilerinin isteği doğrultusunda, şiirlerindeki halle hâllenmek temennisiyle...

ACEM AŞİRAN

(İlâhî)

Güfte: KEN'ÂN RİFÂÎ HZ.
Beste: İZZEDDİN HÜMÂYİ BEY

MÜSEMME



Yâ Ri fâ î ben se nin le



ah dü pey mân ey le dim



Şem i dî dâ rın da yak tım lin
Dâ i mâ nû ri ce mâ lin



cis mi kur bân ey le dim
aş ku î mân ey le dim



İt ti sâ lim pek ka dîm dir



ner de ol sam ben se nin

C
A
N

İlâhiyât-ı Ken'an

NOTALARIYLA BESTELENMİŞ İLÂHÎLER

“Elinizde bulunan kitap, o büyük velî Ken'an Rifâî Hazretleri'nin kitleleri içine dâvet ettiği insanlık, İslâm, îman ve ihlâs cennetidir. Her satırında bir hikmet ve irfan çağlayan bu manzum irşadnâme, onu kendine rehber edinen kimseler için bitip tükenmez bir hazîne olarak dünyânın bağına dikilmiş âbidevî bir feyz kalesidir.

Bu manzûmeleri cevresine bir âbide olarak hediye eden o velînin her nefesi, insanoğluna sırasında sözle, sırasında sazla, bıkip usanmadan çağlayan gibi akmış durmuştur vesselâm...”

Sâmiha AYVERDİ

